

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף נא

כתנאי דתניא עבדי כהנים היו: נחלקו התנאים בזהותם של האנשים שהיו עומדים על הדוכן ומנגנים בבית המקדש. לדעת רבי מאיר עבדים של כהנים היו לדעת רבי יוסי ישראלים מיוחסים היו – ובזכות היחוס היו אלמותיהם ובנותיהם מתחתנות עם כהנים, אבל עבדים פסולים לנגן. לדעת רבי חנינא בן אנטיגנוס לויים היו, אבל ישראלים פסולים לנגן.

לכאורה לדעת רבי מאיר עיקר שירה בפה ולא בכלי ולכן אפילו עבדים כשרים לנגן, ואילו לדעת רבי חנינא בן אנטיגנוס עיקר שירה בכלי ולכן אפילו ישראלים פסולים, ורק לויים כשרים לעבודת הנגינה במקדש.

הגמרא דוחה (בעקבות אי הבנת דעתו של רבי יוסי). לכולי עלמא עיקר שירה בפה והנגינה אינה עבודה. והמחלוקת היא האם מי שעומד על הדוכן ומנגן זו ראייה שהוא מיוחס ואפשר לחתן אותו עם כהנים, או שהוא גם שהוא מזרע לוי ואפשר לתת לו מעשרות (מעשר ראשון הניתן ללוי) או לא. כלומר האם היו מקפידים ובודקים שמי שיעלה לדוכן יהיה מיוחס או אפילו לוי, או לא.

למדנו בעמוד הקודם מחלוקת רבי יוסי בר יהודה וחכמים האם הניגון בכלי נגינה בבית המקדש דוחה שבת ויו"ט או לא. ורב יוסף פירש את המחלוקת על שיר של קרבן, אבל בשיר של שואבה לכו"ע לא דוחה. הגמרא מביאה את פירושו של רבי ירמיה בר אבא החולק על הפירוש הנ"ל:

כל המחלוקת רק בשיר של שמחת בית השואבה - האם כיון שזו שמחה של מצוה ומאיך הניגון בכלי שיר אסור רק מדרבנן, הוא דוחה שבת או לא. אבל השיר על הקרבנות לכולי עלמא דוחה שבת, כי הוא נחשב 'עבודה' של בית המקדש הדוחה שבת ויו"ט.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

לימא תהוי תיובתא דרב יוסף בתרתי: קושיא אחת: מדברי הבריתא האומרת שהמחלוקת בין ריב"י וחכמים האם 'שיר של שואבה דוחה את השבת' – ואילו לדברי רב יוסף לכולי עלמא שיר של שואבה לא דוחה. קושיא שניה: מהבריתא משמע שהמחלוקת רק על שיר של שואבה, אבל בשיר של קרבן כולם מודים שדוחה – ואילו לדברי רב יוסף על זה המחלוקת.

הגמרא מנסה לדחות את הקושיא השניה. הבריתא כתבה במפורש רק את המחלוקת על שיר של שואבה, למרות שבאמת המחלוקת היא גם על שיר של קרבן. והסיבה שנכתב רק שיר של שואבה בכדי להשמיע את החידוש שבדברי ריב"י שאפילו שיר של שואבה דוחה.

הגמרא דוחה את האפשרות הזו. מפני שבמשנה שלנו כתוב מפורש בדעת חכמים 'זנה חליל של בית השואבה שאינו דוחה' אבל חליל של קרבן דוחה גם לדעת חכמים. ואם כן קשה בתרתי.

מישנה: המשנה מבארת את סדר שמחת בית השואבה שהייתה במקדש:

במוצאי יו"ט הראשון של חג הסוכות הכהנים והלוויים היו יורדים מעזרת ישראל לעזרת נשים, ומתקנים שם תיקון גדול (= יבואר בגמרא).

בעזרת הנשים היו מנורות מזהב שהיו בגובה חמישים אמה, וארבעה ספלים היו בראש כל מנורה ומנורה, וארבעה סולמות היו לכל מנורה (= עבור כל אחד מהספלים), וארבעה בחורים מפרחי כהונה היו עולים בסולמות ובידיהם כדים של שמן וכו'.

מבלאי מכנסי הכהנים וכו': מהמכנסיים הבלויות של הכהנים ומהאבנטים הישנים היו קורעים ועושים מהם פתילות (= הכוונה למכנסיים והאבנטים שהכהנים היו עובדים בהם במקדש), ובהם היו מדליקים את המנורות.

ולא היתה חצר בירושלים וכו': לפי שהכותל המזרחי של הר הבית שהיה בסוף עזרת נשים היה נמוך מהמנורות (שהיו גבוהות חמישים אמה), ומשם זרח האור לכל העיר.

תקעו והריעו ותקעו: זה היה הסימן ללכת למלאת את המים ממעיין השילוח.

אבותינו שהיו במקום הזה וכו': בבית המקדש הראשון היו אנשים כופרים שלא היו עומדים כשפניהם לכיוון ההיכל, אלא היו עומדים כשאחוריהם לכיוון ההיכל ומשתחוים לשמש.

גמרא: בנין הורדוס: הרודוס ציפה את בית המקדש באבני שיש שורות שורות, שורה בצבע כחול (ו"א ירוק) ושורה בצבע לבן. שורה שקועה ושורה בולטת. המביט על האבנים היה נדמה לו בית המקדש כמו גלי הים הנדים ונעים. ולכן אמרו לו רבנן שלא יצפה אותם בזהב וישאיר את המראה המרהיב.

דיופלסטון של אלכסנדריה: לאחר חורבן בית ראשון התיישבו יהודים במצריים, ועלו שם לגדולה ולעושר. בית הכנסת שלהם היה מפואר מאד, והכיל מתפללים כפליים כיוצאי מצריים. הם הקימו לעצמם כעין סנהדרין שהיו יושבים על שבעים ואחד קתדראות מזהב. מרוב המון המתפללים העצום, לא יכלו כולם לשמוע את החזן, ולכן הוא היה מניף בסודר כשהיה מסיים את הברכה בכדי שכולם יענו אמן. סדר ישיבת ההמון היה בסדר מיוחד, לכל סוג של בעלי אומנות היה מקום מיוחד, וכך עני שרצה להתפרנס היה הולך לשבת באזור של בעלי האומנות המתאימה לו והיה מוצא שם עבודה.